

Nr 32.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar m. m.; given Drottningholms slott den 13 januari 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1—16 hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

G. E. Sträng.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Drottningholms slott den 13 januari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler vissa ärenden angående försäljning av kronoegendomar m. m., vilka ärenden synts böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför följande.

1:o.

Mörby 1^a i Stockholms län.

Domänstyrelsen (skr. 14/12 1949) hemställer, att ett område om cirka 8 hektar av kronoegendomen Mörby 1^a i Danderyds köping, Stockholms län, skall säljas till Stockholms läns landsting.

Rörande områdets beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Med hänsyn till att försäljning av bland annat förevarande område varit ifrågasatt sedan 1930-talet, är området jämte annan mark utarrenderat på ett år i sänder till arrendatorn av egendomens huvudgård mot en årlig avgift av 550 kronor. Området gränsar med sin norra sida till centrallasarettets i Mörby tomt. Marken å området utgöres av inägojord med spridda gärdes- och skogsbackar. Å området ha uppförts en ladugård och en bod, tillhöriga kronan, samt en mindre backstuga, som äges av arrendatorn. Boden har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 22 september 1944 förklarats vara byggnadsminnesmärke av kulturhistoriskt värde. En å området växande större ek skall enligt domänstyrelsens beslut tills vidare skyddas.

Om den förberedande behandlingen av ärendet anföres i huvudsak följande.

Stockholms läns landstings förvaltningsutskott anhöll i mars 1948 hos domänstyrelsen att få av kronoegendomen inköpa omkring 10 hektar mark för utvidgning av centrallasarettets område. Lasarettsdirektionen ansåg att markpriset borde för större delen av det föreslagna förvärvsområdet sättas till högst två kronor 50 öre per kvadratmeter. Vissa delar av området borde enligt direktionens förmenande överlämnas utan kostnad eller säljas till lägre pris. *Domänintendenten* ansåg bland annat att områdets gränser borde jämkas samt att försäljning icke borde ifrågakomma, såframt kronan icke kunde påräkna en köpeskillning av lägst fem kronor för kvadratmeter. *Byggnadsstyrelsen* framhöll att vissa delar av området borde undantagas från försäljningen och reserveras för andra ändamål. I fråga om prissättningen å marken borde enligt styrelsens mening det pris, som erhöles för det av kronan år 1947 försålda området vid Bergshamra, kunna vara i viss mån vägledande. *Överjägmästaren* förklarade efter hörande av *jägmästaren i reviret* att området borde behållas i kronans ägo i avvaktan på definitivt beslut rörande dess användning. *Länsarkitekten* ansåg att det föreslagna området borde begränsas på visst sätt. *Byggnadsnämnden i Danderyds köping* anförde, bland annat, att enligt dess förmenande den erbjudna köpeskillningen av två kronor 50 öre för kvadratmeter borde kunna godtagas med hänsyn till att marken vore avsedd att användas för allmännyttigt ändamål. *Riksantikvarieämbetet* erinrade bland annat om att fasta fornlämningar funnes inom området.

Sedan domänstyrelsen samrått med byggnadsstyrelsen och vägförvaltningen, träffades den 1 september 1949 preliminär överenskommelse mellan de av ärendet intresserade parterna. Enligt denna skulle förvärvsområdet omfatta viss angiven mark med en areal av ungefärligen 8 hektar.

Bostadsstyrelsen uppskattar värdet av denna mark till 276 221 kronor, motsvarande cirka tre kronor 50 öre per kvadratmeter. *Byggnadsstyrelsen* har intet att erinra mot denna värdering.

Å området växande skog värderas av *revirförvaltaren* till 3 500 kronor. *Överjägmästaren* ansluter sig till denna värdering.

Domänstyrelsen anför för egen del i huvudsak följande.

Domänstyrelsen tillstyrker försäljning för den föreslagna köpeskillningen, tre kronor 50 öre per kvadratmeter, jämte tillägg av värdet av växande skog, 3 500 kronor. Efter förhandlingar med landstingets representanter ha dessa slutligen godtagit försäljningsvillkoren under förutsättning av landstingets godkännande. Det föreslagna markpriset, tre kronor 50 öre per kva-

dratmeter, får enligt styrelsens mening anses vara skäligen med hänsyn bland annat till det ändamål, vartill området är avsett att användas. Till jämförelse må nämnas att det av kronan till Solna stad år 1947 försålda Bergshamraområdet betingade ett pris av cirka fem kronor 70 öre per kvadratmeter. Å andra sidan har ett av landstinget till Danderyds köping numera överlåtet område norr om lasarettet, vilket område dock är bergbundet och starkt kuperat, sålts för enligt uppgift tre kronor per kvadratmeter. Domänstyrelsen förutsätter, att den å förvävsområdet växande större eken kommer att skyddas även av landstinget.

Enligt styrelsens åsikt böra följande försäljningsvillkor föreskrivas.

Området skall, med undantag av därå befintliga byggnader och anläggningar, försälas i befintligt skick med tillträdesrätt för landstinget å dag, som bestämmes av domänstyrelsen. Köpeskillingen erlägges kontant å tillträdesdagen. Kronan och egendomens arrendator förbehållas rätt att under tio år från den 14 mars 1950 utan ersättning behålla och nyttja befintliga byggnader jämte erforderligt utrymme omkring desamma. Därest landstinget vid utgången av nämnda tid eller vid senare tidpunkt påfordrar att den arrendatorn tillhöriga backstugan skall bortföras, skall landstinget inlösa byggnaden mot skälig ersättning som, om överenskommelse ej kan träffas, bestämmes av skiljemän på sätt i 2 kap. 18 § nyttjanderättslagen är stadgat för där avsett fall. Arrendatorn förbehålles rätt att från tillträdesdagen få av landstinget arrendera i området ingående åkerjord i den mån landstinget icke behöver taga densamma i anspråk. Landstinget skall bestrida kostnaderna för avstyckning och lagfart å området jämte övriga med köpet förenade utgifter ävensom å området för tiden från tillträdesdagen belöpande skatter och onera. Innehavare av över området med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehållas rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för landstinget till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna.

Departementschefen.

Som ifrågavarande område torde erfordras för utökning av centrallasarettets i Mörby tomt vill jag förorda, att området skall säljas till landstinget. Den av domänstyrelsen föreslagna köpeskillingen synes kunna godtagas. Övriga av styrelsen föreslagna försäljningsvillkor möta ej heller någon erinran från min sida. Jag tillstyrker fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förevarande område om cirka 8 hektar av kronoegendomen Mörby 1^a i Danderyds köping, Stockholms län, må efter verkställd avstyckning säljas till Stockholms läns landsting för en köpeskillning, beräknad efter tre kronor 50 öre per kvadratmeter med tillägg av 3 500 kronor för å området växande skog, samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

Kungsbro 1^a i Östergötlands län.

Domänstyrelsen (skr. 9/11 1949) hemställer, att ett område om cirka 33,2 hektar av kronoegendomen Kungsbro 1^a i Vretaklosters socken, Östergötlands län, skall säljas till Vreta Klosters kommun.

Rörande områdets beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Området, som utgöres av åker och betesmark, är beläget omedelbart norr om Bergs samhälle vid sjön Roxen. Byggnadsplan har fastställts för området med undantag av 8,6 hektar där ett antal gravrösen finnas.

För närvarande är området upplåtet på arrende till den 14 mars 1951 i två lotter. En lott om cirka 0,24 hektar är upplåten såsom bostadstomt till agronomen Carl Sondén mot en arrendeavgift av 50 kronor. Området i övrigt är utarrenderat till arrendatorn av egendomens huvudgård mot en arrendeavgift av 1 500 kronor. Sondén äger ett å bostadslotten befintligt boningshus. Å området i övrigt finnas två kronan tillhöriga baracker, vilka disponeras av Svea trängkår.

Hela egendomen omfattar, förutom skogsmark, en areal av 263 hektar.

I fråga om den förberedande behandlingen av ärendet anföres i huvudsak följande.

Vreta Klosters kommun anhöll år 1948 under framhållande av att Bergs samhälle är i trängande behov av bostadstomter att få av kronoegendomen förvärva ett område om cirka 9,9 hektar eller eventuellt ett område om cirka 20,4 hektar. För det mindre området erbjöd kommunen en köpeskilling av 50 öre per kvadratmeter. Sondén förklarade, att han önskade inköpa den av honom arrenderade tomten direkt av kronan. Kårchefen för Svea trängkår meddelade, att trängkårens baracker kunde behöva kvarstå å området intill år 1954.

Domänintendenten föreslår, att markpriset å det mindre området fastställs till 70 öre för kvadratmeter och å det större området till 60 öre per kvadratmeter.

Bostadsstyrelsen framhåller, att det mindre området om 9,9 hektar synes vara alltför begränsat för att medgiva en rationell planläggning och utbyggnad av gator och ledningssystem. Detta område bör därför icke ensamt komma i fråga för försäljning. Därest försäljning i allt fall skulle äga rum, bör marken med hänsyn till det högre utnyttjandet och den kortare exploateringstiden åsättas ett pris av 50 öre per kvadratmeter. Området om cirka 20,4 hektar synes böra åsättas ett värde av 35 öre per kvadratmeter. Bostadsstyrelsen ifrågasätter emellertid, om icke försäljningen bör omfatta hela det å byggnadsplanen redovisade området om cirka 33,2 hektar. Värdet av marken inom detta område synes böra uppskattas till 95 000 kronor, motsvarande cirka 29 öre per kvadratmeter.

Domänstyrelsen tillstyrker i anslutning till bostadsstyrelsens förslag, att planområdet i dess helhet skall säljas till kommunen för en köpeskilling av 95 000 kronor. Tillträdesdagen bör bestämmas av domänstyrelsen, sedan området avstyckats. I försäljningen bör sålunda Sondéns tomt ingå, men

denne bör förbehållas rätt att av kommunen inköpa tomten till det pris, som bestämmes av bostadsstyrelsen. Domänstyrelsen meddelar slutligen att kommunalfullmäktige enhälligt beslutat inköpa området för 95 000 kronor.

Vad angår villkoren vid försäljningen bör enligt domänstyrelsens mening följande föreskrivas.

Området med undantag av därå befintliga byggnader och anläggningar överlätes i befintligt skick med tillträdesrätt för kommunen å dag, som domänstyrelsen bestämmer. Köpeskillingen erlägges kontant å tillträdesdagen. Egendomens arrendator förbehålles rätt att skörda den säd, som kan ha blivit sådd å området. Kommunen inträder i de rättigheter och skyldigheter, som kronan har i förhållande till agronomen Carl Sondén beträffande ett tomtområde om cirka 2 400 kvadratmeter, vilket område Sondén förbehålles rätt att inköpa av kommunen till det pris, som bestämmes av bostadsstyrelsen. Svea trängkår förbehålles rätt att utan ersättning disponera å området uppförda byggnader och anläggningar till utgången av år 1953. Innehavare av över området med vederbörligt tillstånd framdragna avloppsledningar och elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

Även jag tillstyrker att hela det å byggnadsplanen upptagna området om cirka 33,2 hektar skall överlätas till kommunen för den föreslagna köpeskillingen av 95 000 kronor. Vad domänstyrelsen anfört om försäljning av en bostadstomt till Carl Sondén, föranleder icke någon annan erinran från min sida än att jag förutsätter, att vid bestämmandet av köpeskillingen för tomten skall tagas erforderlig hänsyn till att Sondén åtskilliga år arrenderat densamma. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande område om cirka 33,2 hektar av kronoegendomen Kungsbro 1^a i Vretaklosters socken, Östergötlands län, må, sedan avstyckning skett, säljas till Vreta Klosters kommun för en köpeskillning av 95 000 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

3:o.

Klämmestorp 1^a i Östergötlands län.

Domänstyrelsen (skr. 6/12 1949) hemställer, att kronoegendomen Klämmestorp 1^a i Viby socken, Östergötlands län, skall säljas till egendomens arrendator Folke Fallsberg.

Rörande egendomens beskaffenhet m. m. meddelas i huvudsak följande.

Egendomen är till den 14 mars 1956 utarrenderad mot en arrendeavgäld, som för arrendeåret 1948/49 uppgick till 2 355 kronor. Gården är belägen

två kilometer från Mantorps järnvägsstation och 12 kilometer från Mjölby. Arealen uppgår till 48,5 hektar, varav 25,4 hektar åker och tomt, 6,8 hektar ängs- och betesmark, 15,6 hektar skogsmark och 0,6 hektar impediment. Omkring 20 hektar av åkern är täckdikad enligt plan.

Med egendomen sambrukas en grannfastighet om 5 hektar åker. Denna fastighet tillhör arrendatorn, som förvärvat densamma för att få bostad till en arbetare.

Av egendomens åbyggnader är manbyggnaden i knappt medelgott skick. Övriga kronan tillhöriga hus äro i medelgott stånd. Arrendatorn äger gårdens vattenledningar, avlopp och elektriska anläggning. Även en del hus å egendomen tillhöra arrendatorn.

Taxeringsvärdet är 48 100 kronor, varav 42 100 kronor jordbruksvärde och 6 000 kronor värde å skogsmark och skog.

I fråga om den förberedande behandlingen av ärendet anföres bland annat, att en av domänstyrelsen i februari 1942 gjord framställning om försäljning av egendomen till arrendatorn Fallsberg för en köpeskilling av 54 100 kronor avslagits av Kungl. Maj:t genom beslut den 6 mars 1942. Arrendatorn har nu ånyo anhållit att få inköpa gården. Domänintendenten har tillstyrkt, att egendomen skall säljas till arrendatorn.

Uppskattningsnämnden har saluvärderat egendomen till 82 000 kronor, därav 25 700 kronor för skogsmarken med växande skog. Nämnden har tillstyrkt hembuds rätt för arrendatorn. Egendomen har sedan år 1937 arrenderats av arrendatorn och dessförinnan under cirka 70 år av hans släkt.

Arrendatorn har förklarat sig villig inköpa egendomen till det föreslagna saluvärdet.

Jägmästaren i reviret och överjägmästaren ha liksom *lantbruksnämnden* icke funnit något att erinra mot saluvärderingen och ha förordat egendomens försäljning till arrendatorn.

För egen del har *domänstyrelsen* anfört i huvudsak följande.

Av föreliggande förslag till byggnadsplan för Mantorps samhälle framgår, att endast ett område om 0,31 hektar av kronoegendomens skogsmark beröres av planen. Någon värdstegring av marken på grund av tätbebyggelse torde sålunda icke kunna förväntas inträda. Den verkställda utredningen har icke givit vid handen, att egendomen på grund av några särskilda skäl bör behållas i kronans ägo. Styrelsen anser därför, att arrendatorn Fallsberg med hänsyn till den långa tid, som han och före honom hans släkt innehafvt egendomen, bör beredas tillfälle att förvärva densamma. Mot det åsatta saluvärdet, 82 000 kronor, har styrelsen intet att erinra.

Såsom villkor vid försäljningen anser styrelsen att följande bör föreskrivas.

Egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträde för köparen å dag, som bestämmes av domänstyrelsen. Endast kronan tillhöriga hus och anläggningar å egendomen ingå i försäljningen. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och köparen, med undantag av eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter, skola anses vara reglerade genom försäljningen. Kronan eller eventuell köpare av en utstämplad virkespost om 98 skogskubikmeter, vilken icke ingår i försäljningen, förbehålles rätt att behålla posten å rot intill den 1 juni 1951 samt att ha virket kvarliggande högst ett år därefter. Innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bi-

behålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

Biträdande domänstyrelsens försäljningsförslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Klämmestorp 1¹ i Viby socken, Östergötlands län, må säljas till egendomens arrendator Folke Fallsberg för en köpeskilling av 82 000 kronor samt under huvudsakligen de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

4:o.

Norrö Östergård 1¹ i Östergötlands län.

Domänstyrelsen (skr. 6/12 1949) hemställer, att kronoegendomen Norrö Östergård 1¹ i Heda socken, Östergötlands län, skall säljas till en av egendomens arrendatorer, Hans Lejon.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Egendomen är till den 14 mars 1951 utarrenderad till bröderna Hans Lejon och Tage Lejon mot en avgäld, som för arrendeåret 1948/49 uppgick till 3 632 kronor. Den är belägen fyra kilometer från Hedsälts järnvägsstation och tre mil från Vadstena. Ägorna äro förlagda i ett hemskifte och ett mosskifte. Hemskiftet omfattar 42,8 hektar åker och tomt, 6,2 hektar äng och 1 hektar impediment. Mosskiftet har en areal av 3,4 hektar. Av åkern behöva 5—6 hektar täckdikas. Ängen kan efter täckdikning omföras till åker.

Av åbyggnaderna är manbyggnaden i gott skick. Övriga hus äro i medelgott stånd med undantag av svinhuset, som är sämre. Ett par mindre byggnader tillhöra arrendatorerna, vilka även äga gårdens brunn.

Egendomen äger del i Lysings häradsallmänning. Vidare beröres egendomen av Norrö—Isberga dikningsföretag av år 1948.

Taxeringsvärdet är 61 800 kronor jordbruksvärde.

Uppskattningsnämnden har saluvärderat egendomen till 99 000 kronor. Arrendatorerna böra enligt nämndens mening tillerkännas hembuds rätt, därest egendomen försäljes. De nuvarande arrendatorerna ha brukat egendomen sedan år 1945. Dessförinnan har den under cirka 50 år brukats av deras far och farfader.

Arrendatorn Hans Lejon har uppgivit sig vilja köpa gården för en köpeskilling, motsvarande det föreslagna saluvärdet. Tage Lejon har förklarat sig avstå från sin del i hembuds rätten till förmån för sin broder.

Lantbruksnämnden upplyser att egendomen icke erfordras för rationaliseringsändamål. Nämnden har intet att erinra mot att Hans Lejon förvärvat egendomen.

Domänstyrelsen anser för egen del, att starka skäl tala för att Hans Lejon skall beredas tillfälle att förvärva egendomen, som brukats av honom och hans närmaste släkt i mer än 50 år. Styrelsen tillstyrker fördenskull, att egendomen skall säljas till Hans Lejon för en köpeskilling av 99 000 kronor.

Försäljningen bör enligt styrelsens förslag i övrigt ske under följande villkor.

Egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträdesrätt räknat från den 14 mars 1951. Endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen. Kronan svarar för egendomens andel i kostnaderna för Norrö-Isberga dikningsföretag av år 1948 med rätt för domänstyrelsen att uppbära egendomens andel i det statsbidrag, som kan komma att beviljas företaget. Å egendomen belöpande jordensättning från samma dikningsföretag skall tillkomma kronan. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och köparen — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen. Innehavaren av en över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragen elektrisk ledning förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningen utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningens innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningen ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot domänstyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Norrö Östergård 1^a i Heda socken, Östergötlands län, må säljas till arrendatorn Hans Lejon för en köpeskilling av 99 000 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

5:o.

Hässleby med Högebro och Olovstorp nr 1 i Jönköpings län.

Domänstyrelsen (skr. 10/12 1949) hemställer, att av kronoegendomen Hässleby med Högebro och Olovstorp nr 1 i Jönköpings län skola till Mariannelunds köping säljas *dels* stadsägan nr 3 + 4 + 5 + 6 jämte de områden därav, som enligt tomtindelning ingå i tomterna nr 8 och 9 i kvarteret Örnen samt nr 2 och 5 i kvarteret Klockaren, ävensom tomterna nr 3, 4 och 6—11 i sistnämnda kvarter, allt i köpingen, *dels* fastigheten Hässleby med Högebro och Olovstorp 1st i Hässleby socken.

Om beskaffenheten m. m. av kronoegendomen och de föreslagna saluområdena upplyses följande.

Kronoegendomen är belägen delvis i Hässleby socken och delvis i Mariannelunds köping. Den är till den 14 mars 1951 utarrenderad till Ernst Samuelsson mot en årlig avgäld av 1 670 kronor. Den utarrenderade arealen

utgör omkring 54 hektar inägor, huvudsakligen åker, belägen i två skiften. Egendomens skogsmark, cirka 83 hektar, förvaltas av domänverket. Av åbyggnaderna äro arrendatorsbostaden och ladugården av god beskaffenhet, medan övriga byggnader kunna betraktas som medelgoda eller knappt medelgoda. Den elektriska anläggningen tillhör arrendatorn liksom två mindre byggnader. Taxeringsvärdet å den inom köpingen belägna delen av egendomen är 60 600 kronor. Den inom Hässleby socken liggande delen är åsatt ett taxeringsvärde av 25 200 kronor jordbruksvärde, vartill kommer värdet å skogen, vilken är samtaxerad med närliggande kronopark.

Ett under egendomen lydande torp, Backen, innehaves av Karl Gustavsson. Vidare nyttjar Mariannelunds och Hässleby hembygdsförening två mindre områden under egendomen för en hembygdsgård.

De av domänstyrelsen till försäljning föreslagna områdena ha en areal av omkring 144 hektar, varav cirka 60 hektar utgöra inägor. Dessa områden omfatta, bland annat, hela den utarrenderade delen av egendomen jämte torpet Backen och den till hembygdsgård upplåtna marken.

I fråga om den förberedande behandlingen av ärendet meddelas huvudsakligen följande.

Sedan Mariannelunds köping hos domänstyrelsen hemställt att få förvärva kronans mark inom köpingen samt den från kronoegendomen avstyckade fastigheten Hässleby med Högebro och Olovstorp 1^a, d. v. s. hela den utarrenderade delen av egendomen jämte viss annan mark, anhöll arrendatorn Samuelsson att få friköpa viss del av egendomen. Förenämnde Gustavsson och hans hustru Ellen Gustavsson ha begärt att få inköpa det av dem disponerade boningshuset jämte tomt vid Backen. Likaså har hembygdsföreningen anhållit att få förvärva den för hembygdsgården nyttjade marken.

Domänintendenten har framhållit, att köpingen knappast kunde äga något större intresse av att förvärva den mark, som Samuelssons ansökan avsåge.

Kommunalnämnden och *kommunalfullmäktige* ha i anledning av Samuelssons ansökning understrukit att en försäljning av delar av egendomen till enskild person skulle medföra att en okontrollerad bebyggelse med säkerhet skulle uppstå alldeles vid köpingsgränsen. Vid en senare inkorporering komme detta att medföra oproportionerligt stora kostnader för framdragan- de av vatten- och avloppsledningar. Vidare har kommunalnämnden framhållit, att köpingen ämnade fortfara att bruka kronoegendomen såsom jordbruk i den mån marken ej toges i anspråk för bebyggelse. I fråga om hembygdsföreningens framställning har *byggnadsnämnden* meddelat, att det kunde förväntas att köpingen, sedan den blivit ägare till ifrågavarande mark, komme att överlåta marken eller i vart fall låta föreningen disponera den på fördelaktiga villkor.

Jägmästaren i reviret har förklarat sig icke ha något att erinra mot försäljningen.

Efter utredning av distriktslantmätaren har byggnadsnämnden efter samråd med övriga beslutande organ i köpingen meddelat, att försäljningen till köpingen borde omfatta *dels* stadsägan nr 3 + 4 + 5 + 6 samt vissa andra närmare angivna områden inom köpingen, omfattande sammanlagt

60,7 hektar, dels fastigheten Hässleby med Högebro och Olovstorp 1st i Hässleby socken om 83,6 hektar.

Skogsmarken och den växande skogen ha saluvärderats av revirförvaltaren. Den inom köpingen belägna marken med undantag av ett område om cirka 2,5 hektar, varå jordbrukets byggnader i huvudsak äro belägna, har värderats av bostadsstyrelsen och slutligen har fastigheten Hässleby med Högebro och Olovstorp 1st jämte nyssnämnda gårdsområde värderats av uppskattningsnämnden. Revirförvaltaren har uppskattat värdet av skogsmarken med växande skog inom köpingen till 26 561 kronor för skogen och 2 139 kronor för marken samt inom Hässleby socken till sammanlagt 62 000 kronor. Denna värdering har lämnats utan erinran av domänstyrelsen. Bostadsstyrelsen har åsatt den mark, som dess värdering avsett, ett värde av 165 500 kronor, fränsett värdet av växande skog. Detta värde motsvarar 32 öre per kvadratmeter råmark. Uppskattningsnämnden har värderat förenämnda fastighet jämte gårdsområdet till 125 441 kronor, därav 62 000 kronor för skogsmark med trädbestånd. Vidare har nämnden påfört ett område om cirka 1,5 hektar av skogsmarken inom Hässleby socken ett tomtvärde av 5 000 kronor. De till försäljning föreslagna områdena ha sålunda värderats, förenämnda stadsäga med undantag av gårdsområdet till (165 500 + 26 561 =) 192 061 kronor och sagda fastighet jämte nyssnämnda gårdsområde till (125 441 + 5 000 =) 130 441 kronor eller tillhopa i avrundat belopp 322 500 kronor.

Bostadsstyrelsen har i samband med saluvärderingen bland annat framhållit, att den av styrelsen värderade marken är välbelägen ur vatten- och avloppssynpunkt samt att köpingens kontinuerliga utbyggnad säkerställes genom markförvärvet. Enligt styrelsens förmenande bör arrendatorn Samuelssons framställning om förvärv av mark för jordbruksändamål icke bifallas men han bör tillförsäkras rätt att få arrendera jorden i den omfattning densamma icke tages i anspråk för köpingens successiva utbyggnad. Likaså böra Gustavsson och hembygdsföreningen tillförsäkras rätt att friköpa av dem arrenderade områden till priser, som böra fastställas efter samråd mellan domänstyrelsen och köpingen. Fastigheten Hässleby med Högebro och Olovstorp 1st saknar enligt bostadsstyrelsens uppfattning tätbebyggelsevärde.

Sedan domänstyrelsen tillställt kommunalnämnden förslag till försäljning av ifrågavarande markområden ha *kommunalfullmäktige* på *kommunalnämndens* förslag beslutat inköpa markområdena för en köpeskilling av 322 500 kronor samt på övriga av domänstyrelsen föreslagna försäljningsvillkor.

Domänstyrelsen anser i likhet med bostadsstyrelsen att egendomen i föreslagen omfattning bör säljas till köpingen. Härigenom synes samhällets ändamålsenliga utveckling bäst främjas. Arrendatorns intressen böra tillgodoses så, att han vid försäljningen förbehålles rätt att i första hand få av köpingen arrendera egendomen i den omfattning densamma icke behöver tagas i anspråk för köpingens successiva utbyggnad. Beträffande den av bostadsstyrelsen gjorda värderingen påpekar domänstyrelsen, att den areal tomt-

mark, varå bostadsstyrelsen grundat sin värdering, synes vara beräknad i underkant. Mot uppskattningsnämndens värdering har domänstyrelsen icke något att erinra. Det av nämnden åsatta tomtvärdet å ett område av skogsmarken synes vara fullt befogat, i all synnerhet som området är väl beläget invid köpingsgränsen. Köpingen har också godtagit detta tomtvärde. Styrelsen hemställer sålunda, att förevarande områden om tillhopa cirka 144 hektar skola säljas till köpingen för en köpeskilling av 322 500 kronor.

I anslutning härtill och såsom försäljningsvillkor i övrigt föreslår domänstyrelsen följande.

Egendomen överlåtes med tillträdesrätt räknad från dagen för köpekontraktets underskrivande av köpingen i då befintligt skick. Försäljningen omfattar icke andra å egendomen befintliga byggnader och anläggningar än sådana, som tillhöra kronan. Köpeskillingen erlägges kontant vid tillträdet. Köpingen inträder i de rättigheter och skyldigheter, som kronan enligt gällande arrendekontrakt har i förhållande till arrendatorn Ernst Samuelsson. Detta innebär, bland annat, att köpingen skall vid arrendetidens utgång till arrendatorn utgiva honom på grund av kontraktet tillkommande ersättning för trädesbruk, höstplöjning, gräs-, frö- och höstsådessådd eller för utsåde ävensom för förbättring, för vilken jordägaren jämlikt lagen om nyttjanderätt till fast egendom är skyldig ersätta nyttjanderättshavaren. Vidare följer därav att köpingen äger av arrendatorn uppbara de ersättningsbelopp för brister i byggnad, hägnad m. m. som denne enligt syn, varom köpingen har att föranstalta, kan bliva skyldig utgiva. Domänstyrelsen skall uppbära de arrendeavgälder och övriga inkomster från egendomen, som belöpa på tiden intill tillträdesdagen. Arrendatorn förbehålles rätt att i första hand få av köpingen arrendera egendomen i den omfattning, densamma icke behöver tagas i anspråk för köpingens successiva utbyggande. Innehavaren av torpet Backen, Karl Gustavsson, förbehålles rätt att av köpingen, så snart ske kan, få friköpa ett bostadshus — i de delar detsamma tillhör kronan — jämte tomt i kvarteret Klockaren till det pris, som bestämmes av bostadsstyrelsen. Mariannelunds och Hässleby hembygdsförening förbehålles enahanda rätt beträffande av föreningen nyttjat område, dock med de jämkningar, som kunna föränledas av fastställd stadsplan och tomtindelning. Köpingen erlägger avstycknings-, mättnings- och lagfartskostnaderna jämte övriga med köpet förenade utgifter ävensom å egendomen för tiden från tillträdesdagen belöpande skatter och onera. Innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna.

Departementschefen.

Även jag anser att Mariannelunds köping bör få förvärva ifrågavarande för köpingens utbyggande avsedda områden. Arrendatorns intresse synes bliva behörigen tillgodosett genom att rätt förbehålles honom att arrendera marken i den mån denna icke behöver tagas i anspråk för tätbebyggelse eller dylikt. Den föreslagna köpeskillingen, 322 500 kronor, giver mig icke anledning till erinran liksom ej heller övriga av domänstyrelsen föreslagna försäljningsvillkor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen Hässleby med Högebro och Olovstorp nr 1 i Jönköpings län må till Mariannelunds köping säljas *dels* stadsägan nr 3 + 4 + 5 + 6 jämte de områden därav, som enligt tomtindelning ingå i tomterna nr 8 och 9 i kvarteret Örnén samt nr 2 och 5 i kvarteret Klockaren ävensom tomterna nr 3, 4 och 6—11 i sistnämnda kvarter, allt i köpingen, *dels ock* fastigheten Hässleby med Högebro och Olovstorp 1^a i Hässleby socken, allt för en köpeskilling av 322 500 kronor samt på huvudsakligen de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

6:o.

Upplanda Kronogård 3^s m. fl. i Jönköpings län.

Domänstyrelsen (skr. 29/11 1949) hemställer, att de från kronoegendomen Upplanda Kronogård 3¹ och Upplanda 6¹ avstyckade fastigheterna Upplanda Kronogård 3³, 3⁴ och 3⁵ samt Upplanda 6⁷ och 6⁸ i Vetlanda stad skola säljas till nämnda stad.

Rörande beskaflenheten m. m. av kronoegendomen och de avstyckade fastigheterna meddelas följande.

Egendomen, som är utarrenderad till den 14 mars 1951, är belägen vid Emån omkring fem kilometer från Vetlanda stads centrum. Arealen utgör för egendomen i dess helhet 363,4 hektar, varav 63,8 hektar åker och tomt, 23,8 hektar äng och 275,8 hektar avrösningsjord och impediment. Av arealen belöpa cirka 6 hektar å ett inom egendomen beläget skogsjordbruk, benämnt Åtorpet. Huvuddelen av egendomens mark är belägen inom Vetlanda stad.

De från nyssnämnda del av egendomen avstyckade fastigheterna Upplanda Kronogård 3³, 3⁴, och 3⁵ samt Upplanda 6⁷ och 6⁸ innehålla sammanlagt 54,2 hektar, varav 8,4 hektar åker, 5,3 hektar betesmark, 38,7 hektar skog och 1,8 hektar impediment. Fastigheterna äro icke bebyggda. En mindre del av Åtorpet ingår i Upplanda 6⁸.

År 1945 anhöll drätselkammaren i Vetlanda hos domänstyrelsen att få förvärva egendomen eller viss närmare angiven del av densamma. Ungefär samtidigt begärde innehavaren av Åtorpet att få köpa viss del av torpet. Till stöd för stadens framställning åberopades att staden borde tillförsäkras möjlighet att kontrollera den framtida bebyggelsen och utvecklingen å kronoegendomens mark. För att kunna åstadkomma en sådan kontroll och genomföra planläggning av marken måste staden bli ägare till området.

Efter förhandlingar träffades överenskommelse om att staden i första hand skulle förvärva de områden, som motsvara de numera avstyckade fastigheterna Upplanda Kronogård 3³—3⁵ samt Upplanda 6⁷ och 6⁸.

Tillförordnade länsarkitekten har icke funnit anledning till erinran mot avstyckningarna ur planteknisk synpunkt. Genom ifrågavarande förvärv skulle enligt hans mening staden komma att behärska och vid rätt tidpunkt kunna exploatera främst för industri men även för bostäder väl lämpad mark i anslutning till redan planlagda och delvis bebyggda områden inom staden.

Fastigheterna ha beträffande skogsmarken med därå växande skog saluvärderats av *jägmästaren* till 47 279 kronor, därav 43 409 kronor för skogen. Skogsmarken, 38,7 hektar, har värderats efter 100 kronor per hektar till 3 870 kronor.

Bostadsstyrelsen, som tillstyrkt försäljningen, har i fråga om stadens behov av marken framhållit, att förevarande fastigheter äro belägna omkring fem kilometer från stadens centrum och, såvitt nu kan bedömas, endast till en mindre del torde komma att utnyttjas för tätbebyggelse. Då staden redan äger betydande markområden, som i första hand torde komma i fråga för tätbebyggelse, torde de nu aktuella områdena bliva exploaterade först efter åtskilliga år. Det aktuella behovet av mark synes vara begränsat och man kan därför ifrågasätta, om förvärvet lämpligen bör omfatta hela det avsedda området. Denna fråga bör emellertid i första hand bedömas ur jordbrukspolitiska synpunkter, varför det icke tillkommer bostadsstyrelsen att uttala sig härom. De delar, som kunna tänkas ifrågakomma för exploatering, kunna uppskattas till omkring 10 hektar, i sin helhet utgörande skogsmark.

Vad angår saluvärderingen har bostadsstyrelsen ansett att skogsmarken och den växande skogen bör värderas på sätt *jägmästaren* och *domänstyrelsen* föreslagit med undantag av att 10 hektar av marken böra åsättas ett tätbebyggelsevärde, beräknat efter 2 000 kronor per hektar. Åkerjorden och betesmarken böra enligt bostadsstyrelsens mening ersättas efter jordbruksvärdet. Detta uppskattas av styrelsen till 1 200 kronor för hektar åkerjord och 500 kronor för hektar betesmark. Fastigheternas saluvärde uppgår enligt dessa beräkningsgrunder till i avrundat belopp 80 000 kronor.

Uppskattningsnämnden har för sin del funnit, att åkerjorden och betesmarken böra värderas högre än vad bostadsstyrelsen föreslagit. Nämnden har uppskattat värdet av åkerjorden till 3 000 kronor per hektar för en areal av 6,9 hektar och till 1 500 kronor per hektar för en areal av 1,5 hektar. Betesmarken har värderats efter 1 000 kronor per hektar. Med dessa utgångspunkter har nämnden beräknat fastigheternas saluvärde till 95 000 kronor.

Nämnden har vidare anfört att egendomens arrendator bör av staden erbjudas att fortfarande arrendera förevarande områden, tills dessa behöva tagas i anspråk av staden, ävensom att enahanda erbjudande bör lämnas innehavaren av Åtorpet.

Stadsfullmäktige i Vetlanda ha enhälligt bifallit ett förslag av drätselkammaren om att inköpa fastigheterna för 95 000 kronor.

Domänstyrelsen tillstyrker för sin del, att ifrågavarande fem fastigheter skola säljas till staden för 95 000 kronor med tillträde den 14 mars 1951. Styrelsen påpekar dock, att det av bostadsstyrelsen åsatta tätbebyggelsevärdet å 10 hektar av skogsmarken, motsvarande 20 öre per kvadratmeter, torde betydligt understiga i staden gängse pris för mark i motsvarande läge. Den av arrendatorn av Åtorpet gjorda ansökningen om att få inköpa viss del av torpet kommer styrelsen senare att underställa Kungl. Maj:t för prövning.

Styrelsen har såsom villkor i övrigt vid försäljningen föreslagit följande.

Fastigheterna skola överlåtas till staden i befintligt skick med tillträde den 14 mars 1951. Endast kronan tillhöriga, å fastigheterna befintliga anläggningar ingå i försäljningen. Köpeskillingen erlägges kontant å tillträdesdagen. Huvudgårdens arrendator respektive arrendatorn av Åtorpet förbehållas rätt att från tillträdesdagen i första hand få av staden arrendera den åker och betesmark, som ingår i försäljningen och som för närvarande brukas av dem, till dess jorden behöver tagas i anspråk av staden. Staden erlägger kostnaderna för avstyckning av och lagfart å fastigheterna jämte övriga med köpet förenade utgifter ävensom å fastigheterna för tiden från tillträdesdagen belöpande skatter och onera. Innehavare av över fastigheterna med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för staden till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna.

Lantbruksnämnden har i remissyttrande förklarat att nämnden icke har något att erinra mot försäljningsförslaget. Nämnden framhåller, att ett avstående av de avstyckade fastigheterna icke torde i högre grad inverka på driften vid huvudgården och Åtorpet, i synnerhet som det är avsett att inägorna skola i första hand få nyttjas i samma ordning som hittills. Stadens förvärv av fastigheterna kan därför icke sägas medföra någon nämnvärd skada för jordbruket, även om staden icke inom nära förestående tid synes ha direkt behov av hela försäljningsområdet.

Departementschefen.

I likhet med domänstyrelsen förordar jag försäljning till staden av förevarande fem fastigheter för en köpeskillning av 95 000 kronor. Jag har ej heller i övrigt något att erinra mot de av domänstyrelsen föreslagna försäljningsvillkoren. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de från kronoegendomen Upplanda Kronogård 3¹ och Upplanda 6¹ i Vetlanda stad avstyckade fastigheterna Upplanda Kronogård 3², 3⁴ och 3⁵ samt Upplanda 6⁷ och 6⁸ må säljas till Vetlanda stad för en köpeskillning av 95 000 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

7:o.

Skrickerum 3² i Kalmar län.

Domänstyrelsen (skr. 31/12 1949) hemställer, att kronoegendomen Skrickerum 3² i Tryserums socken, Kalmar län, skall säljas till egendomens arrendator Nils Andersson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Av kronoegendomen Skrickerum 3² om cirka 448 hektar har huvudgården, som är utarrenderad som jordbruksdomän, jämte lämpligt skogsområde avstyckats med beteckningen Skrickerum 3². Denna fastighet är till den 14 mars 1951 utarrenderad till Andersson mot en avgäld, som för arrendeåret

1948/49 utgjorde 1 600 kronor. Den är belägen 17 kilometer från Valdemarsviks köping. Arealen är 128,5 hektar, varav 30,7 hektar åker och tomt, 16,6 hektar betesmark, 78,9 hektar skog och 2,2 hektar annan avrösningsjord. Fastigheten består av två skiften. Huvuddelen av åkerjorden ligger på hemskiftet med ägorna placerade utmed en tre kilometer lång väg. Den bästa åkerjorden, 9,4 hektar, finnes på utskiftet, som är beläget mer än en kilometer från brukningscentrum. Egendomen är icke täckdikad. Dikningsförhållandena äro mindre goda på hemskiftet, som är mycket kuperat. Byggnadsbeståndet är gammalmodigt och i mindre gott stånd. Taxeringsvärdet är 41 600 kronor.

Uppskattningsnämnden har föreslagit försäljning av gården till Andersson, som arrenderat densamma sedan år 1935. Egendomen har dessförinnan sedan år 1880 brukats av Anderssons hustrus fader och morfader. Saluvärdet har uppskattats till 103 900 kronor, varav 36 600 kronor för inägorna och 67 300 kronor för skog och skogsmark. Enligt nämndens åsikt bör emellertid saluvärdet nedsättas till 84 000 kronor med hänsyn till att värdet å skogen och skogsmarken av revirförvaltningen upptagits till för högt belopp.

Nämnden har i fråga om egendomens beskaffenhet framhållit, att arrendelotten ur arronderingssynpunkt är en dålig jordbruksfastighet. Vidare har nämnden påpekat, att byggnadsarbeten omedelbart behöva vidtagas å gården för en beräknad kostnad av 65 000 kronor.

Revirförvaltaren har icke haft något att erinra mot försäljning till arrendatorn men har ansett att den av uppskattningsnämnden föreslagna nedsättningen av saluvärdet bör begränsas till 6 700 kronor.

Överjägmästaren har icke ansett anledning finnas att nedsätta värdet på skog och skogsmark. Enligt överjägmästarens förmenande bör en eventuell nedsättning av försäljningssumman under 103 900 kronor motiveras med det dåliga byggnadsbeståndet och den mindre goda arronderingen.

Andersson har meddelat att han med hänsyn till det bristfälliga och otillräckliga beståndet av byggnader för gårdens behov icke ser sig i stånd att betala en så hög köpeskilling som 84 000 kronor. Han har emellertid samtidigt framhållit, att han önskar köpa egendomen. Vid köpeskillingens bestämmande bör enligt hans åsikt hänsyn tagas till den långa tid, varunder gården brukats av honom och hans släkt. Vidare böra beaktas de stora kostnader, som särskilt förutvarande innehavare inom slakten nedlagt för egendomens torrläggning och odling.

Lantbruksnämnden har icke haft något att erinra mot försäljningen.

Domänstyrelsen har för egen del anfört att uppskattningsnämnden räknat med att arrendeavgiften, om nya byggnader uppfördes, skulle kunna höjas med en procent av kostnaderna för byggnadsarbetena. Då dessa skulle bli omfattande och dyrbara i förhållande till den arrendeavgift, som kunde påräknas, anser dock styrelsen att arbetena icke böra utföras genom kronans försorg (jfr prop. 171/1946, p. 4, s. 17 och 18). Egendomen bör i stället säljas och saluvärdet sättas så lågt, att arrendatorn kan godtaga densamma. Om arrendatorn kan förvärva egendomen till skäligt pris, torde han bli i stånd att verkställa behövliga arbeten med betydligt lägre kontanta

utlägg, därigenom att han själv kan utföra en icke oväsentlig del av arbetet. Andersson har förklarat, att han med hänsyn särskilt till de förestående omfattande byggnadsarbetena icke kan erlægga högre köpeskilling än 72 500 kronor. Mot värderingen å skogen och skogsmarken har styrelsen icke funnit något egentligt att erinra. Styrelsen anser sig emellertid på grund av de föreliggande omständigheterna böra förorda, att fastigheten säljes till Andersson för en köpeskilling av 72 500 kronor.

I anslutning härtill och såsom försäljningsvillkor i övrigt har domänstyrelsen föreslagit följande.

Egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträde å dag, som domänstyrelsen bestämmer. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan arrendatorn och kronan — dock med undantag av till äventyrs oguldna arrendeavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen. Endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen. Innehavare av över eigendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehållas rätt att bibehålla och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

I likhet med domänstyrelsen anser jag, att fastigheten bör hembjudas till arrendatorn samt att fastighetens beskaffenhet och de stora kostnader, som erfordras för komplettering av byggnadsbeståndet, göra det befogat att godtaga den av arrendatorn bjudna köpeskillingen, 72 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Skricckerum 3^a i Tryserums socken, Kalmar län, må säljas till eigendomens arrendator Nils Andersson för en köpeskilling av 72 500 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

8:o.

Solberga 4ⁱ och 18ⁱ i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 14/12 1949) hemställer, att av de utarrenderade kronoegendomarna Solberga 4ⁱ och 18ⁱ i Solberga socken, Malmöhus län, den förra skall utbjudas till salu med ett saluvärde av 109 300 kronor och den senare säljas till eigendomarnas arrendator Olof Olsson för en köpeskilling av 102 500 kronor.

Om eigendomarnas beskaffenhet m. m. meddelas i huvudsak följande.

Egendomarna, som gränsa intill varandra, äro var för sig utarrenderade till Olsson för tiden intill den 14 mars 1951. Arrendeavgälderna utgingo för arrendeåret 1948/49 med 3 370 kronor 80 öre för Solberga 4ⁱ och med

3 378 kronor 30 öre för Solberga 18¹. Egendomarna äro belägna två kilometer från Tånebro järnvägsstation och sju kilometer från Skurups köping.

Solberga 4¹ har en areal av 33,7 hektar, varav 31,9 hektar åker och tomt, 1 hektar äng och 0,8 hektar impediment. Ägofiguren utgöres av ett triangelformat skifte med byggnaderna belägna i ena hörnet. Marken är relativt kuperad med torvjordsfyllda svackor mellan upphöjningarna. Av åbyggnaderna är boningshuset gammalt och dåligt medan övriga hus äro medelgoda. Arrendatorn har på egen bekostnad elektrifierat egendomen samt utfört viss taktäckning. Vattentillgången är otillräcklig. Taxeringsvärdet är 84 100 kronor.

Solberga 18¹ har en areal av 27,3 hektar, varav 25,9 hektar åker och tomt, 0,6 hektar äng och 0,9 hektar impediment. Härtill kommer 0,6 hektar åker och äng, som dock brukas till Solberga 4¹. Av åbyggnaderna är boningshuset i gott stånd. Övriga hus äro medelgoda och tillräckliga. Svinhus saknas dock. Arrendatorn har på egen bekostnad elektrifierat egendomen, inlagt hydroforanläggning samt uppfört ett mindre garage. Vattentillgången å egendomen är tillfredsställande. Taxeringsvärdet är 73 600 kronor.

Uppskattningsnämnden har saluvärderat Solberga 4¹ till 109 300 kronor och Solberga 18¹ till 104 000 kronor. Enligt nämndens åsikt böra båda egendomarna säljas. Solberga 18¹ bör hembjudas arrendatorn Olsson, som brukat egendomen sedan år 1931. Med hänsyn till de förbättringsarbeten, som Olsson utfört å egendomen, föreslår nämnden, att köpeskillingen för Solberga 18¹ skall bestämmas till 102 500 kronor. Solberga 4¹ bör enligt nämndens åsikt utbjudas till salu under hand och säljas till den högstbjudande för ett pris ej understigande saluvärdet, 109 300 kronor.

Olsson, som förklarar sig villig inköpa Solberga 18¹ för den föreslagna köpeskillingen 102 500 kronor, har anhållit att få förvärva även Solberga 4¹. Han har till stöd för sin begäran anfört följande.

Solberga 4¹, som han arrenderat i åtta år, är en mycket svårskött egendom för en ensam brukare. Den omväxlande samt styva jorden är starkt kuperad. Bostadshuset är av mindre god beskaffenhet och tarvar ombyggnad, om egendomen skall drivas som en självständig brukningsenhet. Vattenbrist råder å egendomen, vars brunnar äro helt utsnada. Dryga kostnader för grävning och borrhning krävas därför. Om han bleve ägare av båda egendomarna och finge fortsätta sambruket komme förhållandena att gestalta sig helt annorlunda. Kostnaderna skulle då bortfalla för såväl anskaffande av vatten som upprustning av den bristfälliga bostaden. Vatten finnes nämligen i tillräcklig mängd å Solberga 18¹ och bostadshuset där är bra samt tillräckligt stort. Vad jordbruksdriften beträffar kan denna skötas på båda egendomarna med samma maskinuppsättning som skulle behövas enbart på Solberga 4¹. Denna egendoms kuperade terräng och styva jord fordrar nämligen större och kraftigare maskiner än normalt. Brukandet blir därigenom kostsamare och mindre lönande för en enskild brukare. Detta förhållande var huvudorsaken till att förre arrendatorn på Solberga 4¹ för åtta år sedan överlät arrendet på Olsson.

Lantbruksnämnden har intet att erinra mot att egendomarna säljas. I anledning av Olssons begäran att få förvärva båda fastigheterna framhåller nämnden som sin åsikt, att sammanläggning eller sambruk av de båda egendomarna kan medföra vissa möjligheter till rationalisering av jord-

bruksdriften och besparingar vid framtida förnyelse av byggnadsbeståndet. Emellertid har sökanden under hand upplyst, att han icke ämnar sammanlägga eller varaktigt sambruka fastigheterna utan att han avser att senare bruka dem som två självständiga brukningsenheter. Nämnden anser därför icke att bärande skäl föreligga för bifall till Olssons anhållan att få förvärva båda egendomarna. Ett sådant tillstånd skulle för övrigt tillika innebära, att Olsson finge möjlighet att förvärva två brukningsenheter till förmånligt pris.

Domänstyrelsen ansluter sig till lantbruksnämndens åsikt att endast Solberga 18¹ bör hembjudas Olsson. Anledning föreligger emellertid icke att behålla Solberga 4¹ i statens ägo. Jämväl denna fastighet bör i stället säljas genom utbud antingen under hand eller å offentlig auktion. Det område om 0,6 hektar av Solberga 18¹, som nu brukas till Solberga 4¹, bör även i fortsättningen lämpligen höra till Solberga 4¹. Denna fråga synas de blivande ägarna till Solberga 4¹ och 18¹ kunna lösa genom överenskommelse sinsemellan. Mot de föreslagna saluvärdena å Solberga 18¹ och 4¹ har styrelsen ej något att erinra.

Såsom villkor vid försäljningarna bör enligt styrelsens förslag i övrigt följande föreskrivas.

Egendomarna skola säljas i befintligt skick. Endast kronan tillhöriga byggnader ingå i försäljningarna. Innehavare av över egendomarna med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köpare till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

I likhet med domänstyrelsen anser jag att kronoegendomen Solberga 18¹ bör hembjudas arrendatorn samt kronoegendomen Solberga 4¹ säljas genom utbud under hand eller å offentlig auktion. De åsatta saluvärdena föranleda icke någon erinran från min sida liksom ej heller övriga av domänstyrelsen föreslagna försäljningsvillkor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomarna Solberga 18¹ och Solberga 4¹ i Solberga socken, Malmöhus län, den förra må säljas till egendomens arrendator Olof Olsson för en köpeskillning av 102 500 kronor och den senare utbjudas till salu för en köpeskillning icke understigande 109 300 kronor; skolande vid försäljningarna i övrigt gälla i huvudsak de villkor, som domänstyrelsen föreslagit.

9:o.

Fuglie 8ⁱ i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 23/9 1949) hemställer, att kronoegendomen Fuglie 8ⁱ i Fuglie socken, Malmöhus län, skall säljas till egendomens brukare Arvid Larsson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Egendomen är utarrenderad till den 14 mars 1951 till Johan Larssons dödsbo mot en avgäld, som för arrendeåret 1948/49 utgick med 3 546 kronor. En av dödsbodelägarna, Arvid Larsson, brukar egendomen. Egendomen är belägen 13 kilometer från Trelleborg. Den innehåller i ett skifte 27,4 hektar, därav 25,3 hektar tomt och åker, 0,3 hektar äng samt 1,8 hektar impediment.

Byggnaderna äro tillräckliga och väl underhållna. Arrendatorn har på egen bekostnad uppfört ett par mindre hus, elektrifierat egendomen samt utfört hydroforanläggning.

Taxeringsvärdet är 78 000 kronor jordbruksvärde.

Uppskattningsnämnden har uppskattat saluvärdet till 101 400 kronor. Under framhållande av att egendomen arrenderats av Johan Larsson sedan år 1911 och av hans dödsbo sedan år 1944 har nämnden tillstyrkt försäljning till arrendatorn för en köpeskilling, som med hänsyn till de förbättringsarbeten arrendatorn utfört å egendomen borde bestämmas till 100 000 kronor.

Arvid Larsson, vilken sköter egendomen för dödsboets räkning, har förklarat sig villig köpa densamma för den föreslagna köpeskillingen.

Lantbruksnämnden har meddelat, att nämnden anser sig kunna tillstyrka försäljning av egendomen i befintligt skick till Arvid Larsson.

Jämväl *domänstyrelsen* förordar att egendomen skall säljas till Arvid Larsson för den föreslagna köpeskillingen. Därvid förutsättes dock att dödsboet avstår från hembudsrätten till förmån för Arvid Larsson.

Såsom försäljningsvillkor bör enligt styrelsen följande föreskrivas.

Egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträdesrätt räknad från den 14 mars 1951. Endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och köparen — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen. Köparen skall svara för samtliga annuiteter och kostnader för ett egendomen berörande torrlägningsföretag. Innehavaren av en över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragen elektrisk ledning förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningen utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningens innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningen ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Hilda Larsson och Ebba Germundsson — vilka jämte Arvid Larsson utgöra delägarna i Johan Larssons dödsbo — ha genom en den 17 oktober

1949 dagtecknad handling förklarar sig avstå från hembudsrätten till förmån för Arvid Larsson.

Departementschefen.

I enlighet med domänstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Fuglie 8¹ i Fuglie socken, Malmöhus län, må säljas till egendomens brukare Arvid Larsson för en köpeskilling av 100 000 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

10:o.

Viarp 4¹ i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 17/11 1949) hemställer, att kronoegendomen Viarp 4¹ i Härslövs socken, Malmöhus län, skall med undantag av två torvskiften säljas till egendomens arrendator Anton Löwgren.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Egendomen är till den 14 mars 1951 utarrenderad till Löwgren mot en avgäld, som för arrendeåret 1948/49 utgick med 3 067 kronor 40 öre. Två till egendomen hörande torvskiften äro dock utarrenderade för sig. Egendomen är belägen tre kilometer från Vallkärra järnvägsstation och en mil utanför Landskrona. Arealen är 31,3 hektar, varav å hemskitet 30,4 hektar åker och tomt samt 0,3 hektar impediment. De två för sig belägna torvskiftena ha en sammanlagd areal av 0,6 hektar samt gränsa det ena till kronoegendomen Viarp 2¹ och det andra till rektorshemmanet Viarp nr 11. Av åbyggnaderna är boningshuset i gott stånd. Övriga byggnader äro gamla och otillräckliga. Egendomen har på arrendatorns bekostnad elektrifierats och försetts med hydroforanläggning. Härjämte har arrendatorn på egen bekostnad inlagt badrum och w. c. i boningshuset. Taxeringsvärdet är 88 200 kronor.

Uppskattningsnämnden har saluvärderat egendomen, frånsett torvskiftena, till 106 600 kronor. Vid hembud till Löwgren bör saluvärdet enligt nämndens åsikt nedsättas till 102 800 kronor med hänsyn till de förbättringsåtgärder han vidtagit. Nämnden har tillstyrkt försäljning till Löwgren, vilken brukat egendomen sedan år 1937. Denne har förklarar sig vilja för 102 800 kronor inköpa egendomen med undantag av torvskiftena.

Lantbruksnämnden har intet att erinra mot egendomens försäljning till arrendatorn, under förutsättning att de två utskiftena tilläggas de brukningsdelar, som gränsa till skiftena.

Ej heller *domänstyrelsen* har något att invända mot försäljningsförslaget. Styrelsen förordar sålunda, att Löwgren får inköpa egendomen med undantag av de två utskiftena för en köpeskilling av 102 800 kronor.

Såsom villkor vid försäljningen bör enligt styrelsens förslag följande föreskrivas.

Den försälda egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträde å dag, som domänstyrelsen bestämmer. Endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och arrendatorn — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen. Innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

Med biträdande av det av domänstyrelsen förordade försäljningsförslaget hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Viarp 4¹ i Härslövs socken, Malmöhus län, må, sedan de till egendomen hörande två utskiftena avstyckats, säljas till egendomens arrendator Anton Löwgren för en köpeskillning av 102 800 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

11:o.

Klagstorp 44¹ i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 18/8 1949) hemställer, att kronoegendomen Klagstorp 44¹ i Västra Klagstorps socken, Malmöhus län, skall säljas till egendomens arrendator Karl Jönsson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Egendomen är utarrenderad till den 14 mars 1950 till Jönsson mot en avgäld, som för arrendeåret 1948/49 utgick med 4 683 kronor 70 öre. Egendomen är belägen omkring en mil från Malmö. Dess areal är 36,4 hektar, varav 35,6 hektar åker och tomt samt 0,8 hektar övrig mark. Till egendomen hör vidare ett vattenområde i Öresund om 13,5 hektar. Byggnaderna äro i stort sett goda och tillräckliga. Taxeringsvärdet är 115 600 kronor jordbruksvärde.

Uppskattningsnämnden har åsatt egendomen ett saluvärde av 138 800 kronor. Nämnden har tillstyrkt hembuds rätt för arrendatorn, vilken arrenderat egendomen sedan år 1921.

Lantbruksnämnden har meddelat, att nämnden icke har något att erinra mot att kronoegendomen säljes. Enligt vad nämnden inhämtat äger emellertid arrendatorn redan en jordbruksfastighet — Klagstorp 11¹ om 13,5 hektar — som icke synes böra sammanläggas med kronoegendomen. Det torde därför vara tivelaktigt, huruvida han kan erhålla förvärvstillstånd.

Arrendatorn, som förklarar sig villig betala 138 800 kronor för egendomen, har uppgivit att han är beredd att försälja sin egen fastighet, därest så erfordras för att han skall kunna få förvärva kronoegendomen.

Domänstyrelsen tillstyrker försäljning till arrendatorn för en köpeskilling motsvarande det åsatta saluvärdet.

Vid försäljningen böra enligt styrelsens mening i övrigt följande villkor föreskrivas.

Egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträdesrätt för köparen å dag, som domänstyrelsen bestämmer. Endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och köparen — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen. Innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot kronoegendomens försäljning till arrendatorn för en köpeskilling av 138 800 kronor. I samband härmed vill jag erinra om att de i jordförvärvslagen gällande förutsättningarna för förvärv av jordbruksfastighet givetvis måste föreligga för att försäljningen till arrendatorn skall kunna genomföras. Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Klagstorp 44¹ i Västra Klagstorps socken, Malmöhus län, må säljas till egendomens arrendator Karl Jönsson för en köpeskilling av 138 800 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

12:o.

Vätamåsa 1¹ i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 17/11 1949) hemställer, att kronoegendomen Vätamåsa 1¹ i Väsby socken, Malmöhus län, skall med undantag av ett strandskifte säljas till egendomens arrendator Mauritz Andersson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. upplyses följande.

Egendomen är till den 14 mars 1951 utarrenderad till Andersson mot en avgäld, som för arrendeåret 1947/48 uppgick till 2 977 kronor 55 öre. Egendomen är belägen intill Ingelstråde järnvägsstation och 18 kilometer från Hälsingborg. Arealen utgör 46,6 hektar, varav 45,9 hektar åker och tomt, 0,3 hektar äng och 0,4 hektar impediment. Till egendomen hör även ett strandskifte om cirka ett hektar. Detta ligger omkring fem kilometer från huvudgården. Av åbyggnaderna är boningshuset i gott stånd. Övriga byggnader äro gamla och av medelmåttig eller dålig beskaffenhet. Arbetarbyggnad saknas. Egendomen är elektrifierad på arrendatorns bekostnad. Ett egendomen berörande dikningsföretag belastar fastigheten med en årlig annuitet av i runt tal 600 kronor. Taxeringsvärdet är 89 500 kronor.

Uppskattningsnämnden har förordat, att egendomen med undantag av strandskiftet skall säljas med hembuds rätt för arrendatorn, vilken brukat egendomen sedan år 1939. Egendomens saluvärde har uppskattats till 112 500 kronor. Vid försäljning till arrendatorn anses köpeskillingen böra nedsättas till 110 000 kronor med hänsyn till de förbättringsåtgärder denne vidtagit.

Arrendatorn har förklarat sig önska förvärva egendomen för den föreslagna köpeskillingen.

Försäljningsförslaget har icke föranlett någon erinran från *lantbruksnämndens* sida.

Enligt vad *överlantmätaren* meddelat, kommer strandskiftet att ingå i ett byggnadsplaneområde. Överlantmätaren anser dock att hinder i förevarande fall icke möter mot att avstycka skiftet.

Domänstyrelsen har icke något att erinra mot den föreslagna försäljningen liksom ej heller mot det åsatta saluvärdet. Styrelsen förordar sålunda, att egendomen skall med undantag av strandskiftet säljas till arrendatorn för en köpeskillning av 110 000 kronor.

Såsom ytterligare villkor vid försäljningen föreslår styrelsen följande.

Egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträde å dag, som domänstyrelsen bestämmer. Endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och arrendatorn — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen. Köparen betalar på egendomen belöpande kostnader i dikningsföretaget »Torrläggning av mark till nr 1 och 2 S. Danhult med flera hemman i Väsby socken». Innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

Biträdande domänstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Våtamåsa 1¹ i Väsby socken, Malmöhus län, må, sedan strandskiftet om cirka ett hektar avstyckats, säljas till egendomens arrendator Mauritz Andersson för en köpeskillning av 110 000 kronor samt på huvudsakligen de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

13:o.

Ettarp 9¹ i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 24/11 1949) hemställer, att kronoegendomen Ettarp 9¹ i Gödelövs socken, Malmöhus län, skall säljas till egendomens arrendator Gunnar Olsson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Egendomen är till den 14 mars 1951 utarrenderad till Olsson mot en avgäld, som för arrendeåret 1948/49 utgick med 4 017 kronor 30 öre. Den är belägen sju kilometer från Dalby municipalsamhälle och 19 kilometer från Lund. De i ett skifte liggande ägorna omfatta 38,6 hektar, varav 33,3 hektar åker och tomt, 5 hektar äng och 0,3 hektar impediment. Av åbyggnaderna är boningshuset av god beskaffenhet samt övriga hus i medelgott stånd. Byggnaderna äro i stort sett tillräckliga. Arbetarbostad samt traktor- och redskapshus saknas dock. Arrendatorn har på egen bekostnad utfört hydroforanläggning och elektrifierat egendomen samt verkställt vissa sanitära förbättringsarbeten. Dräneringen är icke tillfredsställande. Egendomen drives för närvarande kreaturslöst. Egendomen är delaktig i ett dikningsföretag. Taxeringsvärdet är 85 900 kronor jordbruksvärde.

Uppskattningsnämnden har uppskattat saluvärdet till 117 800 kronor. Nämnden har därvid tagit hänsyn till det förbättrade skick, vari egendomen befinner sig på grund av de av Olsson bekostade förbättringsarbetena. Under framhållande av att Olsson innehaft arrendet sedan år 1944 tillstyrker nämnden, att egendomen skall säljas till denne för en till 115 000 kronor nedsatt köpeskilling.

Arrendatorn har skriftligen förklarat sig vilja köpa egendomen för den föreslagna köpeskillingen.

Lantbruksnämnden har meddelat, att nämnden icke har något att erinra mot egendomens försäljning till arrendatorn.

Jämväl *domänstyrelsen* tillstyrker för egen del försäljningsförslaget.

Såsom försäljningsvillkor föreslår domänstyrelsen, att följande skall föreskrivas.

Egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträdesrätt räknad från den 14 mars 1951. Endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och arrendatorn — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen. Köparen skall svara för egendomens andel i kostnaderna för dikningsföretaget »Höjeåns uppgrävning år 1939». Innehavaren av en över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragen elektrisk ledning förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningen utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningens innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningen ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

I enlighet med domänstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Ettarp 9ⁱ i Gödelövs socken, Malmöhus län, må säljas till egendomens arrendator Gunnar Olsson för en köpeskilling av 115 000 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

14:o.

Allerum 9^a i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 8/12 1949) hemställer, att kronoegendomen Allerum 9^a i Allerums socken, Malmöhus län, skall med undantag av ett strandmarksskifte säljas till egendomens arrendator Birger Jönsson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas följande.

Egendomen är till den 14 mars 1951 utarrenderad till Jönsson mot en avgäld av 3 125 kronor. Den är belägen tre kilometer från Ödåkra järnvägsstation och 10 kilometer från Hälsingborg. Arealen utgör 40,1 hektar, varav 36,5 hektar åker och tomt, 0,7 hektar äng, 2,5 hektar skog och 0,4 hektar impediment. Härtill kommer ett strandmarksskifte om 0,7 hektar, beläget cirka 9 kilometer från hemskiftet. Byggnaderna äro tillräckliga och av god beskaffenhet med undantag av arbetarbostadshuset som är i mindre gott stånd. En del anläggningar tillhöra arrendatorn. Egendomen är delaktig i ett dikningsföretag. Taxeringsvärdet är 85 000 kronor.

Uppskattningsnämnden har förordat, att egendomen skall hembjudas till arrendatorn, vilken brukat egendomen sedan år 1931. Från försäljning borde dock undantagas strandmarksskiftet. Det kunde nämligen tänkas, att detta skifte senare kunde säljas som tomtmark. Egendomen har saluvärderats till 108 100 kronor. Med hänsyn till de förbättringsåtgärder, som arrendatorn vidtagit å egendomen, har nämnden ansett att vid försäljning till denne köpeskillingen bör bestämmas till ett belopp av 107 100 kronor.

Arrendatorn har förklarat sig vilja förvärva egendomen på de av uppskattningsnämnden föreslagna villkoren.

Lantbruksnämnden har icke haft något att erinra mot försäljningsförslaget.

Även *domänstyrelsen* anser att egendomen med undantag av strandskiftet bör säljas till arrendatorn för det av uppskattningsnämnden föreslagna priset 107 100 kronor.

Såsom ytterligare försäljningsvillkor föreslår domänstyrelsen, att följande skall föreskrivas.

Den försålda egendomen skall tillträdas å dag, som domänstyrelsen bestämmer, i då befintligt skick. Endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen. Köparen betalar å egendomen belöpande kostnader för dikningsföretaget »Allerum—Tornhult år 1934». Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och arrendatorn — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen. Innehavare av en över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragen elektrisk ledning förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningen utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningens innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningen ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

Ej heller jag har något att erinra mot det av domänstyrelsen förordade försäljningsförslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen Allerum 9ⁱ i Allerums socken, Malmöhus län, må, sedan strandmarksskiftet om 0,7 hektar avstyckats, säljas till egendomens arrendator Birger Jönsson för en köpeskilling av 107 100 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

15:o.

Stubbarp 3ⁱ i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 13/12 1949) hemställer *dels* att kronoegendomen Stubbarp 3ⁱ i Vikens socken, Malmöhus län, skall med undantag av två områden om cirka 1 270 och 1 360 kvadratmeter säljas till egendomens arrendator Eric Jarring, *dels* att nämnda områden skola överlåtas till innehavarna Gustav Jönsson och Nils Jönsson.

Rörande egendomens beskaffenhet m. m. upplyses följande.

Egendomen är till den 14 mars 1951 utarrenderad till Jarring mot en avgäld, som för arrendeåret 1948/49 utgick med 3 700 kronor. Egendomen är belägen två kilometer från Vikens fiskeläge och fem kilometer från Höganäs. Den innehåller i ett skifte 36,6 hektar, varav 35,1 hektar åker och tomt, 0,2 hektar äng och 1,3 hektar impediment. Två tomtplatser om cirka 1 270 och 1 360 kvadratmeter, som äro belägna vid egendomens norra gräns, äro av arrendatorn upplåtna till muraren Gustav Jönsson respektive lantbrukaren Nils Jönsson. Dessa äga de boningshus, som finnas uppförda å tomterna.

Av åbyggnaderna är boningshuset av mycket god beskaffenhet. Övriga byggnader äro, frånsett drängkammare- och vagnsportslängan, goda och tillräckliga. Arrendatorn har på egen bekostnad elektrifierat egendomen samt inlagt vattenledningar i boningshuset. Ett mindre bilgarage tillhör även honom.

Egendomen har andel i en Stubbarps by tillhörig strandmark vid Arild. Taxeringsvärdet utgör 68 000 kronor.

Uppskattningsnämnden förordar försäljning av såväl de båda tomterna som egendomen i övrigt. Nämnden har saluvärderat tomterna efter ett pris av 50 öre per kvadratmeter och återstoden av egendomen till 104 600 kronor. Vid värderingen av jordbrukslotten har hänsyn tagits till det förbättrade skick, vari densamma nu befinner sig genom de av arrendatorn bekostade anläggningsarbetena. Nämnden har därför tillstyrkt nedsättning av priset för jordbrukslotten med 600 kronor, i händelse lotten förvärfvas av Jarring. Nämnden har tillstyrkt hembuds rätt för Gustav Jönsson och Nils Jönsson till tomterna samt för Jarring till kvarvarande del av egendomen. Denna har innehafts av Jarring och dennes förfäder alltsedan år 1873.

Såväl nyssnämnda tomtinnehavare som Jarring ha skriftligen förklarat sig önska köpa respektive lotter för de köpeskillingar, som uppskattningsnämnden föreslagit.

Bostadsstyrelsen har upplyst, att varken avstyckningsförbud eller utomplansbestämmelser gälla för egendomen eller del av densamma.

Lantbruksnämnden har icke något att erinra mot försäljningsförslaget.

För egen del anför *domänstyrelsen* följande.

Såsom av utredningen framgår äro de två tomterna bebyggda med böningshus, som tillhöra nuvarande tomtinnehavarna. Dessa böra därför beredas möjlighet att friköpa markområdena. Kronoegendomen har brukats av Jarring och hans släkt i flera generationer. Vid sådant förhållande anser sig styrelsen ej böra motsätta sig Jarrings önskan att bli ägare av släktgården. Några särskilda statliga intressen, som göra egendomens behållande i allmän ägo önskvärdt, finnas icke. De saluvärden, som uppskattningsnämnden åsatt lotterna, ha icke givit styrelsen anledning till erinran.

I anslutning härtill har domänstyrelsen i fråga om försäljningsvillkoren anfört följande.

Beträffande *en var av lotterna* bör föreskrivas att lotterna överlåtas i befintligt skick med tillträdesrätt räknad från den 14 mars 1951, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningarna, samt att i övrigt bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Beträffande *huvudgårdslotten* bör iakttagas att samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och arrendatorn — dock med undantag av eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter — skola anses vara reglerade genom försäljningen, samt att innehavaren av en över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragen elektrisk ledning förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningen utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningens innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningen ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

Departementschefen.

Jag biträder domänstyrelsens förevarande förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen Stubbarp 3ⁱ i Vikens socken, Malmöhus län, må säljas *dels* kronoegendomen, med undantag av förenämnda två områden om cirka 1 270 och 1 360 kvadratmeter, till egendomens arrendator Erik Jarring för en köpeskillning av 104 000 kronor, *dels* sagda områden till dessas innehavare Gustav Jönsson och Nils Jönsson för köpeskillingar, beräknade efter 50 öre för kvadratmeter; skolande vid försäljningarna i övrigt gälla i huvudsak de villkor, som domänstyrelsen föreslagit.

16:o.

Omset 1¹ i Malmöhus län.

Domänstyrelsen (skr. 13/12 1949) hemställer, att av kronoegendomen Omset 1¹ i Östraby socken, Malmöhus län, ett område om cirka 55 hektar skall säljas till egendomens arrendator Edvin Svensson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas i huvudsak följande.

Egendomen är till den 14 mars 1951 utarrenderad till Svensson mot en avgäld, som för arrendeåret 1948/49 utgjorde 1 694 kronor. Den är belägen 10 kilometer från Bjärsjölagårds järnvägsstation och 11 kilometer från Hörby köping. Arealen är 57 hektar, varav 37 hektar åker och tomt, 2,8 hektar äng och betesmark samt 17,2 hektar odlingsmark. Härtill kommer från arrendet undantagen avrösningsjord om 27,3 hektar. Av åbyggnaderna äro boningshuset och stallbyggnaden av god beskaffenhet, medan övriga hus äro i sämre stånd. Vissa mindre byggnader tillhöra arrendatorn. Taxeringsvärdet utgör 52 000 kronor.

Sedan arrendatorn, vilken sedan år 1943 arrenderat egendomen, förklarat sig önska förvärva denna med viss skogsmark, har *uppskattningsnämnden* föreslagit försäljning till arrendatorn av inägojorden (37 hektar åker och tomt samt 2,8 hektar äng) ävensom 11,1 hektar av odlingsmarken och 4,1 hektar skog. Saluvärdet av denna mark uppskattas till 80 500 kronor, varav 11 432 kronor för skogsmarken med växande skog. Arrendatorn har förklarat sig villig inköpa salulotten för det föreslagna saluvärdet.

Jägmästaren i reviret har ifrågasatt viss jämkning av den av uppskattningsnämnden föreslagna gränsdragningen med hänsyn till skötseln av den i skogsstatens förvaltning kvarvarande skogsmarken.

Lantbruksnämnden har intet att erinra mot försäljningsförslaget.

Domänstyrelsen har icke heller något att invända mot att den föreslagna salulotten hembjudes arrendatorn för en köpeskilling av 80 500 kronor. Styrelsen påpekar att viss mindre jämkning kan visa sig erforderlig beträffande gränsdragningen. En sådan ändring kan i sin tur medföra, att saluvärdet behöver justeras något. Domänstyrelsen anholder att bliva bemyndigad att företaga dylik jämkning.

Såsom villkor vid försäljningen anser styrelsen att följande bör beskrivas.

Den avstyckade salulotten överlåtes i befintligt skick med tillträde å dag, som domänstyrelsen bestämmer. Endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och arrendatorn — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter — skola anses reglerade genom försäljningen. Innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen.

Domänstyrelsens försäljningsförslag möter icke någon invändning från min sida. Jag har ej heller något att erinra mot att domänstyrelsen bemyndigas företaga de mindre jämkningar beträffande gränsdragningen och köpeskillingen, som till äventyrs kunna komma i fråga. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen Omset 1¹ i Östraby socken, Malmöhus län, må efter avstyckning säljas en lott om cirka 55 hektar till egendomens arrendator Edvin Svensson för en köpeskillning av cirka 80 500 kronor samt på huvudsakligen de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—16:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Kahm.
